

waterschap Goeree-Overflakkee

Nota Regionale waterkeringen & overige dijken

(versie 0.8b, 20 december 2001)

Samenvatting

Naast het beheer van de primaire waterkeringen is het waterschap Goeree-Overflakkee belast met het beheer van *niet primaire waterkeringen*, de zogenaamde regionale waterkeringen. Deze waterkeringen kunnen worden onderverdeeld in boezemkaden, die een directe waterkerende functie hebben, en de secundaire waterkeringen, die een indirecte waterkerende functie hebben. Daarnaast zijn er op het eiland Goeree-Overflakkee nog vele overige dijken te vinden die formeel geen status als waterkering hebben, maar bij overstromingen wel een rol kunnen spelen.

Op basis van de provinciale Verordening op de primaire waterkering is het waterschap Goeree-Overflakkee verplicht een Beheersplan voor de primaire waterkeringen op te stellen, waarin het beleid wordt vastgelegd dat de basis vormt voor het integrale beheer van deze waterkeringen.

Het waterschap heeft ervoor gekozen ook de boezemkaden, de secundaire waterkeringen en de overige dijken in dit Beheersplan Waterkeringen op te nemen. Voorliggende nota is geschreven in het kader van het opstellen van het Beheersplan Waterkeringen, en geeft in aanvulling hierop een nadere uitwerking van het beleid dat het waterschap Goeree-Overflakkee voor de regionale waterkeringen en overige dijken voert.

Regionale waterkeringen en overige dijken zijn geen primaire waterkeringen. Daardoor vallen ze niet onder de werking van de Wet op de waterkering. Ook zijn er momenteel geen concrete veiligheidsnormen die gehanteerd kunnen worden. Het belang van deze waterkeringen valt echter wel uit een aantal landelijke beleidskaders en ontwikkelingen af te leiden.

Het algemene uitgangspunt dat het waterschap Goeree-Overflakkee hanteert is dat een waterkering veilig dient te zijn en veilig dient te blijven.

Aan de regionale keringen en overige dijken worden de volgende prioriteiten toegekend:

- 1 Boezemkaden
- 2 Secundaire waterkeringen
- 3 Overige dijken

De gebods- en verbodsbepalingen m.b.t. de secundaire waterkeringen en boezemkaden zijn opgenomen in de Keur voor Goeree-Overflakkee. De dimensies zijn vastgelegd in de Legger van het waterschap.

Het waterschap Goeree-Overflakkee hanteert momenteel vanwege het ontbreken van concrete veiligheidsnormen voor de boezemkaden en secundaire waterkeringen het zogenaamde "*stand-still beginsel*", wat in de praktijk betekent dat de huidige situatie wordt gehandhaafd.

In lijn met het landelijk beleid wordt in de ruimtelijk ordening geanticipeerd op mogelijke toekomstige ontwikkelingen en zal voldoende *ruimte worden gereserveerd* om eventuele versterkingen van de waterkeringen mogelijk te maken.

Met betrekking tot nevenfuncties stelt het waterschap zich coöperatief op, niet pro-actief.

Om de rol van de regionale keringen en overige dijken bij een overstroming duidelijk in beeld te krijgen zal een onderzoek worden uitgevoerd op basis van inundatiesimulaties. Hierbij zal worden gekeken naar het falen van primaire waterkeringen, het falen van boezemkaden en overstroming als gevolg van extreme neerslag.

De overige dijken hebben geen formele waterkeringsfunctie. Vanuit de waterkeringstaak is er voor het waterschap momenteel dan ook geen direct belang aanwezig. De resultaten van de inundatiestudie kunnen er echter toe leiden dat het wenselijk is bepaalde overige dijken een formele status als waterkering te geven, waardoor er voor het waterschap wel degelijk een belang ontstaat.

Inhoudsopgave

Samenvatting	i	
Inhoudsopgave	ii	
1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding.....	1
1.2	Doelstelling.....	1
1.3	Kader.....	1
1.4	Procedure.....	2
2	Regionale waterkeringen en overige dijken op Goeree-Overflakkee	3
2.1	Begripsbepaling.....	3
	Regionale waterkering.....	3
	Boezemkaden.....	3
	Secundaire waterkeringen.....	3
	Overige dijken.....	3
2.2	Areaalbeschrijving.....	4
3	Wetgeving en externe beleidskaders	4
4	Beleid van het waterschap Goeree-Overflakkee	5
4.1	Algemeen standpunt.....	5
4.2	Streefbeelden.....	5
4.3	Uitgangspunten.....	5
4.4	Omgaan met consequenties van duurzame veiligheid.....	7
4.5	Inundatiestudie.....	7
4.6	Boezemkaden.....	8
	Algemeen beleid.....	8
	Inventarisatie van boezemkaden.....	8
	Toetsing en veiligheidsbeoordeling.....	8
	Toezicht.....	8
	Kunstwerken.....	8
4.7	Secundaire waterkeringen.....	9
	Algemeen beleid.....	9
	Secundaire keringen die tevens boezemkaden zijn.....	9
	Toetsing.....	9
	Kunstwerken.....	9
4.8	Overige dijken.....	9
5	Slot	11
Referenties	12	
Bijlage A Overzichtskaart van de regionale waterkeringen en overige dijken	13	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op basis van de provinciale Verordening op de primaire waterkering [ProvZH, 1997] is het waterschap Goeree-Overflakkee verplicht een Beheersplan voor de primaire waterkeringen op te stellen, waarin het beleid wordt vastgelegd dat de basis vormt voor het integrale beheer van deze waterkeringen.

Het waterschap heeft ervoor gekozen ook de boezemkaden, de secundaire waterkeringen en de overige dijken in dit Beheersplan Waterkeringen [WsGO, 2002a] op te nemen.

Voorliggende nota is geschreven in het kader van het opstellen van het Beheersplan Waterkeringen, en geeft een nadere uitwerking van het beleid dat het waterschap Goeree-Overflakkee voert voor de regionale waterkeringen en overige dijken.

1.2 Doelstelling

Het doel van deze nota is in aanvulling op het Beheersplan Waterkeringen [WsGO, 2002a] het beleid dat het waterschap Goeree-Overflakkee met betrekking tot de regionale waterkeringen en overige dijken voert nader uit te werken en vast te leggen.

1.3 Kader

Naast het beheer van de primaire waterkeringen is het waterschap Goeree-Overflakkee belast met het beheer van *niet primaire waterkeringen*, de zogenaamde regionale waterkeringen. Deze waterkeringen kunnen worden onderverdeeld in boezemkaden, met een directe waterkerende functie, en de secundaire waterkeringen, met een indirecte waterkerende functie hebben. Daarnaast zijn er op het eiland Goeree-Overflakkee nog vele overige dijken te vinden die formeel geen status als waterkering hebben, maar bij overstromingen wel een rol kunnen spelen.

Vanwege de rol die de regionale waterkeringen en overige dijken momenteel hebben bij het bieden van bescherming tegen overstromingen, en vanwege het feit dat deze rol door een aantal ontwikkelingen duidelijker zichtbaar zal worden, hecht het waterschap Goeree-Overflakkee er waarde aan dat deze keringen in een goede staat verkeren, en in goede staat blijven.

De boezemkaden zullen namelijk meer in beeld komen vanwege de klimaatverandering en de bijbehorende gewijzigde neerslagpatronen. Een overstroming "van binnenuit" is een reële mogelijkheid indien overtollige neerslag niet snel genoeg via de boezemwateren kan worden afgevoerd, of indien de boezemkaden niet tegen de hoge waterstanden bestand zijn.

De rol van de secundaire waterkeringen en overige dijken komt meer naar voren vanwege de nieuwe landelijke inzichten om met veiligheid tegen overstromingen om te gaan, die momenteel door de Technische Adviescommissie Waterkeringen worden uitgewerkt. In het project "*Overstromingsrisico's, een studie naar kansen en gevolgen*" (zie bijv. [TAW, 2000]) wordt daartoe gewerkt aan een benadering gebaseerd op overstromingsrisico's. Deze benadering gaat uit van de kans dat een bepaald gebied overstroomt, in plaats van de kans dat een bepaalde hoge waterstand wordt overschreden. Om tot de risico's te komen zullen de gevolgen van een overstroming aan de kansen worden gekoppeld. Ook de provincie Zuid-Holland werkt aan deze nieuwe benadering en loopt voorop bij deze ontwikkelingen. De secundaire waterkeringen en overige dijken zijn in deze nieuwe benadering van belang omdat ze bepalen op welke wijze een gebied na het falen van een primaire waterkering of boezemkade overstroomt, en daarmee van invloed zijn op de gevolgen van een overstroming.

Kortom, de regionale waterkeringen en overige dijken vervullen een belangrijke rol in het voorkomen en het beperken van een inundatie.

1.4 Procedure

Deze Nota Regionale waterkeringen en overige dijken wordt beschouwd als een beleidsregel. Ze wordt in ontwerp vastgesteld door het college van dijkgraaf en heemraden, waarna de nota een inspraakprocedure doorloopt. Na de inspraakprocedure wordt de nota eventueel aangepast, en vindt de definitieve vaststelling door het college van dijkgraaf en heemraden plaats. Daarna wordt de nota gepubliceerd en ter kennis van het algemeen bestuur van het waterschap Goeree-Overflakkee gebracht.

2 Regionale waterkeringen en overige dijken op Goeree-Overflakkee

2.1 Begripsbepaling

Regionale waterkering

Regionale waterkeringen zijn die waterkeringen die geen primaire waterkering¹ zijn.

Boezemkaden

Een boezem is een stelsel van waterlopen waarop overtollig water uit polders wordt geloosd, en waarin dit water wordt geborgen voordat het op buitenwater wordt geloosd. Ten tijde van droogte kan een boezem gebruikt worden om buitenwater naar de polders aan te voeren. Boezemkaden zijn de dijken of waterkerende constructies die rond de boezem liggen. De functie van een boezemkade is het instandhouden van de boezem, en de directe kering van water in de boezem om het achterliggende land te beschermen. Boezemkaden liggen net als secundaire waterkeringen in een dijkkringgebied.

De boezemkaden zijn inclusief de kunstwerken vastgelegd in de Legger van het waterschap Goeree-Overflakkee [WsGO, 1998c].

Voor de beoordeling van boezemkaden wordt de in landelijk verband opgestelde richtlijn ter bepaling van het veiligheidsniveau van boezemkaden gebruikt [Fugro, 1998]. Het gewenste veiligheidsniveau zal op basis van de beoordelingsmethode in samenspraak met de provincie Zuid-Holland² worden vastgesteld.

Secundaire waterkeringen

Secundaire waterkeringen zijn waterkeringen die in een dijkkringgebied liggen, en bedoeld zijn voor de indirecte kering van water na het falen van een primaire kering. Daarnaast kunnen ze van belang zijn bij de indirecte kering van water na het falen van een boezemkade. Onder secundaire waterkeringen vallen naast dijken eventueel ook constructies en kunstwerken die deze functie hebben. Door de compartimenterende werking van secundaire waterkeringen wordt het overstroomde oppervlak beperkt. Daarnaast kan dit type waterkering als transport- en vluchtweg dienen. In de volksmond wordt dit type waterkering ook wel binnendijk of slaperdijk genoemd.

De secundaire keringen zijn vastgelegd in het Reglement voor [ProvZH, 1994], en in de Legger van het waterschap [WsGO, 1998b]. Voor zover het om kunstwerken gaat zijn deze enkel in de Legger vastgelegd.

Momenteel ontbreken concrete veiligheidsnormen voor de secundaire waterkeringen. Deze normen zullen in samenspraak met de provincie Zuid-Holland worden opgesteld².

Overige dijken

Onder de overige dijken vallen alle dijken en verhogingen die vanuit het Reglement voor het waterschap Goeree-Overflakkee [ProvZH, 1994] geen formele status hebben en dus niet in de Legger het waterschap zijn opgenomen, maar die wel een rol kunnen spelen bij het keren van water. Het gaat om "kleine" dijken en verhogingen die op het eiland te vinden zijn, en eventueel om wegen en peilscheidingen.

Voor deze overige dijken bestaan geen veiligheidsnormen waaraan ze zouden moeten voldoen.

¹ Primaire waterkeringen worden gedefinieerd in de Wet op de waterkering

² In de Vierde Nota Waterhuishouding is aangegeven dat de provincies en de waterschappen normen zullen ontwikkelen voor de veiligheid van niet-primaire waterkeringen, waaronder boezemkaden.

2.2 Areaalbeschrijving

Het waterschap Goeree-Overflakkee beheert ca. 58 km secundaire waterkering en ca. 24 km boezemkaden. Een overzicht van de regionale keringen die door het waterschap beheerd worden is gegeven in Bijlage A. Behalve de functie waterkeren kunnen deze waterkeringen nevenfuncties hebben. Zo is een deel van de boezemkaden bebouwd, en lopen er wegen over secundaire waterkeringen.

De boezems van Goeree-Overflakkee worden gekenmerkt door wisselende boezempeilen. Dit speelt met name voor het Zuiderdiep. Er dient daar water te kunnen worden geborgen tot een peil van +1.20 m. NAP. Dit peil moet in maatgevende omstandigheden omwille van de waterkwantiteitstaak binnen enkele uren worden teruggebracht naar ca. -0.20 à -0.30 m. NAP. Het gevolg van deze snelle waterstandsverlaging is dat voor de beoordeling van het veiligheidsniveau van de boezemkaden uitdrukkelijk gekeken moet worden naar de stabiliteit van het buitentalud.

Naast de regionale keringen die het waterschap Goeree-Overflakkee beheert kent het eiland kleine dijken en verhogingen met een totale lengte van ca. 130 km. Deze overige dijken kunnen een rol spelen bij het verloop van een overstroming, doordat ze water tegenhouden en/of omleiden. Ook wegen en peilscheidingen zouden deze rol kunnen vervullen.

3 Wetgeving en externe beleidskaders

Regionale waterkeringen en overige dijken zijn geen primaire waterkeringen. Daardoor vallen ze niet onder de werking van de Wet op de waterkering (d.d 15 januari 1996). Ook zijn er momenteel geen concrete veiligheidsnormen die gehanteerd kunnen worden.

Er zijn echter wel beleidskaders en landelijke ontwikkelingen waaruit het belang van de secundaire waterkeringen en overige dijken kan worden afgeleid.

In de inleiding is al aangegeven dat de regionale keringen en overige dijken van belang zijn voor de nieuwe landelijke veiligheidsbenadering waaraan wordt gewerkt. In deze benadering draait het om de overstromingskansen en de gevolgen. In de Nota Planbeoordeling 2001 [ProvZH, 2001] van de provincie Zuid-Holland is ook een toetsing op basis van inundatierisico opgenomen. De regionale waterkeringen en overige dijken bepalen het verloop van een overstroming en daarmee welke gevolgen optreden en van welk risico er sprake is. In dit kader is ook het voornemen van de provincie Zuid-Holland om binnen afzienbare tijd een provinciale verordening voor boezemkaden en secundaire waterkeringen op te stellen van belang.

Een van de beleidskaders is de Vierde Nota Waterhuishouding (NW4) [MinV&W, 1998]. De hoofddoelstelling van de NW4 is "het hebben en houden van een veilig en bewoonbaar land, en het instandhouden en versterken van gezonde en veerkrachtige watersystemen waarmee een duurzaam gebruik blijft gegarandeerd." De lijn die de NW4 kiest is het zorgdragen voor ruimte voor water. Deze lijn is in de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening [MinVROM, 2001] overgenomen. Ook de Commissie Waterbeheer 21^e eeuw kiest voor ruimte voor water [CWB21, 2000]. Daarnaast pleit ze ervoor te anticiperen op veranderende omstandigheden, en alleen die maatregelen te nemen waarvan men later geen spijt krijgt. Dit is overgenomen in het standpunt van het kabinet, zoals weergegeven in de nota "Anders omgaan met water; waterbeleid 21^e eeuw" [MinV&W, 2000].

Regionale waterkeringen en overige dijken dragen vanwege hun waterkerende functie direct bij aan het behouden van een veilig en bewoonbaar land. Daarnaast zijn ze van belang bij het creëren van ruimte voor water; ze kunnen gebieden omsluiten waar water eventueel tijdelijk geborgen kan worden. Op deze wijze vormen de regionale waterkeringen en overige dijken een schakel in het landelijk waterbeleid.

4 Beleid van het waterschap Goeree-Overflakkee

4.1 Algemeen standpunt

Het waterschap is bij Reglement voor het waterschap Goeree-Overflakkee [ProvZH, 1994] belast met de zorg voor de veiligheid tegen overstromingen van Goeree-Overflakkee en beheert daartoe de waterkeringen. Het algemene uitgangspunt hierbij is dat een waterkering veilig dient te zijn en veilig dient te blijven. Dat geldt dus ook voor de regionale waterkeringen van het eiland.

4.2 Streefbeelden

De streefbeelden voor de boezemkaden en secundaire waterkeringen zijn weergegeven in Tabel 1 en Tabel 2.

Tabel 1 Streefbeelden voor de boezemkaden

Streefbeeld	Toelichting
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Duurzame veiligheid ▪ Geen conflicterende nevenfuncties ▪ Voldoen aan de veiligheidsnorm ▪ Handhaven van de berging en doorstroming van de boezem 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er wordt voldoende ruimte gereserveerd voor toekomstige versterkingen, en overhoogte wordt gehandhaafd. ▪ De primaire functie van een boezemkade is het keren van boezemwater. Nevenfuncties, bijv. bebouwing, mogen het veiligheidsbelang niet schaden. ▪ De waterkering wordt beoordeeld conform de richtlijn ter bepaling van het veiligheidsniveau van boezemkaden. Het vereiste veiligheidsniveau zal op basis van de beoordelingsmethodiek in samenspraak met de provincie Zuid-Holland worden vastgesteld. ▪ De bergingscapaciteit en de doorstroming mag niet verminderen.

Tabel 2 Streefbeelden voor de secundaire waterkeringen

Streefbeeld	Toelichting
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Duurzame veiligheid ▪ Geen conflicterende nevenfuncties ▪ Voldoen aan de veiligheidsnorm 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er wordt voldoende ruimte gereserveerd voor toekomstige versterkingen, en overhoogte wordt gehandhaafd. ▪ De primaire functie van een waterkering is het bieden van bescherming tegen overstroming. Nevenfuncties, bijv. bebouwing mogen het veiligheidsbelang niet schaden. ▪ Momenteel ontbreken concrete normen. Tot het moment dat deze worden vastgesteld hanteert het waterschap Goeree-Overflakkee het stand-still beginsel, d.w.z. dat de huidige situatie wordt gehandhaafd. Secundaire waterkeringen die tevens een functie als boezemkade vervullen worden beoordeeld conform de richtlijn ter bepaling van het veiligheidsniveau van boezemkaden.

4.3 Uitgangspunten

- De gebods- en verbodsbepalingen m.b.t. de secundaire waterkeringen en boezemkaden zijn opgenomen in de Keur voor Goeree-Overflakkee [WsGO, 1998a].
- Aan de regionale keringen en overige dijken worden de volgende prioriteiten toegekend:
 - 1 Boezemkaden
 - 2 Secundaire waterkeringen
 - 3 Overige dijken

- Het waterschap Goeree-Overflakkee hanteert momenteel vanwege het ontbreken van concrete veiligheidsnormen voor de boezemkaden en secundaire waterkeringen het zogenaamde "stand-still beginsel", wat in de praktijk betekent dat de huidige situatie wordt gehandhaafd. In de lijn van het advies van de Commissie Waterbeheer 21e eeuw [CWB21, 2000] en de daaruit voortgekomen ontwikkelingen wil het waterschap anticiperen op toekomstige veranderingen, en voorkomen dat er wijzigingen aan de waterkeringen optreden waar men met het oog op de veiligheid tegen overstromingen spijt van kan krijgen. Zolang normen ontbreken is het in de ogen van het waterschap verstandiger de huidige waterkeringen te behouden. Hiermee wordt voorkomen dat later bepaalde veranderingen moeten worden teruggedraaid omdat een onveilige situatie is ontstaan. In de Nota Waterkeringen en ruimtelijke ordening [WsGO, 2002b] is e.e.a. in het kader van duurzame veiligheid nader uitgewerkt.
- Op het moment dat veiligheidsnormen beschikbaar zijn en daarmee toetsing mogelijk is kan blijken dat de waterkering ten opzichte van het minimaal benodigde profiel te ruime afmetingen heeft. Het waterschap wil deze overdimensionering van waterkeringen handhaven. Uitzondering op deze regel is alleen mogelijk wanneer sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang. In de Nota Waterkeringen en ruimtelijke ordening [WsGO, 2002b] is e.e.a. in het kader van duurzame veiligheid nader uitgewerkt.
- In lijn met het landelijk beleid wordt in de ruimtelijk ordening geanticipeerd op mogelijke toekomstige ontwikkelingen en zal voldoende ruimte worden gereserveerd om eventuele versterkingen van waterkeringen mogelijk te maken. Het waterschap Goeree-Overflakkee wil hierbij op voorhand geen beperkingen opgelegd zien worden. Voor de boezemkaden wordt de benodigde ruimte daarvoor aan de binnenzijde (landzijde) van de waterkering gezocht. Het waterschap hanteert bij het bepalen van de benodigde ruimte voor de boezemkaden een tijdshorizon van 100 jaar, en sluit voor de concrete berekening aan op de beoordeling van het veiligheidsniveau van de boezemkaden. Voor de secundaire waterkeringen kan versterking in beginsel aan beide zijden van de waterkering plaatsvinden en dient de ruimte daarvoor te worden vrijgehouden. De resultaten van de uit te voeren inundatiestudie zijn daarbij mede bepalend voor de afmetingen van de vrij te houden ruimte. In de Nota Waterkeringen en ruimtelijke ordening [WsGO, 2002b] is e.e.a. in het kader van duurzame veiligheid nader uitgewerkt.
- In de lijn van integraal waterbeheer zal het waterschap in haar afwegingen een brede kijk hanteren, en terdege rekening houden met andere belangen. Hierbij wordt echter wel aan het waterkeringsbelang het meeste gewicht toegekend, en worden aan andere belangen randvoorwaarden opgelegd. In dit kader is ook het Landschapsontwikkelingsplan voor Goeree-Overflakkee van belang dat op initiatief van de vier eilandgemeenten, de provincie Zuid-Holland en het waterschap wordt opgesteld.
- Voor het waterkeringsbelang wordt gekeken naar:
 1. Het waterkerend vermogen op zowel korte (ca 5 jaren) als op lange termijn (ca 100-200 jaren)
 2. De mogelijkheid controle te kunnen uitoefenen op de toestand van de waterkering
 3. De mogelijkheid de kering in waterkerende toestand te kunnen onderhouden
 4. De kosten van beheer en onderhoud
- Met betrekking tot nevenfuncties stelt het waterschap zich coöperatief op, niet pro-actief.

-
- Voor vergunningaanvragen met betrekking tot kabels en leidingen zijn de NEN-normen van kracht, i.c. NEN 3650, NEN 3651, NEN 3652, NEN 3659 en NEN EN 12889.
 - Voor zaken die betrekking hebben op het bouwbeleid wordt naar de Nota bouwbeleid waterkeringen [WsGO, 2000] verwezen.
 - Voor zaken op het terrein van de ruimtelijke ordening wordt verwezen naar de Nota waterkeringen en ruimtelijke ordening [WsGO, 2002b].
 - Het beheer van dijkgraslanden, het aankoopbeleid, het verpachtingenbeleid, het beplantingenbeleid, onderhoud & inspectie & schouw, het jachtbeleid en het gebruik van chemische middelen wordt / is in het Beheersplan Waterkeringen [WsGO, 2002a] uitgewerkt.

4.4 Omgaan met consequenties van duurzame veiligheid

Een aantal van de genoemde uitgangspunten heeft betrekking op duurzame veiligheid. De keuze van het waterschap om hier op in te zetten zal in de praktijk voor anderen gevolgen hebben, bijvoorbeeld omdat ruimte wordt geclaimd, of omdat extra maatregelen moeten worden genomen om de waterkeringen te handhaven. Op welke wijze het waterschap met dergelijke zaken omgaat is vastgelegd in de *Nota Waterkeringen en ruimtelijke ordening* [WsGO, 2002b].

4.5 Inundatiestudie

Om de rol van de regionale keringen en overige dijken bij een overstroming duidelijk in beeld te krijgen zal een onderzoek worden uitgevoerd op basis van inundatiesimulaties. Hierbij zal worden gekeken naar het falen van primaire waterkeringen, het falen van boezemkaden en overstroming als gevolg van extreme neerslag. Het waterschap Goeree-Overflakkee verwacht eind 2001, begin 2002 zover te zijn dat met de studie kan worden begonnen. De studie wordt in samenwerking met de provincie Zuid-Holland uitgevoerd.

Op basis van de resultaten van deze studie wordt de compartimenterende werking van de regionale keringen en overige dijken zichtbaar, en wordt het belang van deze keringen en dijken voor de veiligheid van eiland duidelijk. Ook de rol die wegen en peilscheidingen kunnen hebben zal in beeld komen.

Er zal worden bepaald:

- Welke schade ontstaat
- Aan welke normen de waterkeringen moeten voldoen
- Of de huidige secundaire waterkeringen voldoen
- Of er nieuwe secundaire waterkeringen nodig zijn
- Of overige dijken een formele status als waterkering dienen te krijgen en als zodanig moeten worden vastgelegd
- Of kunstwerken inpasbaar zijn

Naar aanleiding van deze resultaten zal het waterschap Goeree-Overflakkee haar beleid evalueren, en indien noodzakelijk aanpassen.

4.6 Boezemkaden

Algemeen beleid

Het beleid zoals geschetst in de paragrafen 4.1 t/m. 4.4 is van toepassing op de boezemkaden.

Inventarisatie van boezemkaden

In verband met de veiligheidsbeoordeling vindt een inventarisatie van de boezemkaden plaats. Hierbij worden ook kaden en secundaire waterkeringen betrokken die niet als boezemkade in de Legger zijn aangegeven, maar wel die functie vervullen of zouden kunnen vervullen. Op basis van de resultaten van de veiligheidsbeoordeling van de boezemkaden zal het waterschap Goeree-Overflakkee bepalen of deze kaden een formele status als waterkering moeten krijgen, en zal worden bepaald hoe om te gaan met secundaire waterkeringen die eveneens een functie als boezemkade vervullen.

Toetsing en veiligheidsbeoordeling

De beoordeling van de veiligheid vindt plaats aan de hand van de *richtlijn ter bepaling van het veiligheidsniveau van boezemkaden*. [Fugro, 1998]

Deze beoordelingsmethodiek voor boezemkaden is gebaseerd op maatgevende peilen in de boezem en het bergend vermogen van de boezem. Aan de hand van de diepteligging en de waarde van het achterliggende gebied resulteert de beoordeling in een indeling in kadeklassen, waaraan normen zijn gekoppeld op basis waarvan - in samenspraak met de provincie Zuid-Holland - de benodigde afmetingen van de kaden kunnen worden bepaald.

Vanwege ruimtelijke of economische ontwikkelingen kan de waarde van het beschermde gebied veranderen. De effecten van deze ontwikkelingen op de veiligheidsbeoordeling zullen bepaald worden:

- Indien de boezemkaden in een hogere kadeklasse terechtkomen zullen ze moeten worden versterkt. De kosten van de versterkingen drukken op de ruimtelijke plannen, de kosten van het onderhoud van de versterkte waterkeringen zijn voor het waterschap.
- Indien de kaden in een lagere kadeklasse terechtkomen stelt het waterschap Goeree-Overflakkee zich op het standpunt dat de bestaande situatie wordt gehandhaafd. Het waterschap wil hiermee anticiperen op mogelijke toekomstige veranderingen die (toch weer) een zwaardere kade noodzakelijk kunnen maken.

De veiligheidsbeoordeling kan ook van invloed zijn op het toestaan van nevenfuncties zoals beplantingen of bebouwingen. In de Nota Bouwbeleid is het beleid van het waterschap ten aanzien van bebouwing opgenomen. Ten aanzien van beplantingen is het beleid opgenomen in het Statisch Deel van het Beheersplan Waterkeringen.

Toezicht

In natte periode worden bij hogere boezemwaterstanden de boezemkaden in verband met het veiligheidsbelang scherp in de gaten gehouden. Bij overschrijding van bepaalde maatgevende boezemwaterstanden wordt dijkbewaking ingesteld, waarbij inspectieronden worden uitgevoerd. De opschaling en organisatie van de dijkbewaking is beschreven in het deelplan dijkbeveiliging van het calamiteitenplan van het waterschap Goeree-Overflakkee.

Kunstwerken

De beoordeling van de kunstwerken zal geschieden in aansluiting op de veiligheidsbeoordeling voor de boezemkaden. Het waterschap Goeree-Overflakkee gaat tevens een systematische controle voor de kunstwerken opzetten. Ieder jaar in januari en

september zullen de kunstwerken worden geïnspecteerd, zal een proefsluiting plaatsvinden en zal een inspectierapport worden opgesteld.

Daarnaast zullen voor de kunstwerken sluitplannen worden opgesteld waarin de afspraken en procedure t.a.v. de sluiting van de kunstwerken wordt vastgelegd. In de sluitplannen zal ook aandacht geschonken worden aan het feit dat onder maatgevende omstandigheden conflicterende situaties kunnen ontstaan tussen de waterkeringsfunctie enerzijds en de waterbeheersingsfunctie anderzijds.

4.7 Secundaire waterkeringen

Algemeen beleid

Het beleid zoals beschreven in de paragrafen 4.1 t/m 4.4 is van toepassing op de secundaire waterkeringen.

Secundaire keringen die tevens boezemkaden zijn

Secundaire waterkeringen die tevens een functie als boezemkade vervullen worden meegenomen in de veiligheidsbeoordeling van de boezemkaden zoals beschreven in paragraaf 4.5. Tevens wordt de rol ervan bezien in het kader van de eerder genoemde inundatiestudie.

Op basis van de resultaten zal bepaald worden op welke wijze met deze keringen zal worden omgegaan. Daarbij wordt als uitgangspunt gehanteerd dat de zwaarste normen maatgevend zijn.

Indien noodzakelijk zal samen met de provincie Zuid-Holland een formele statuswijziging worden bezien. Indien de status van een kering formeel wordt gewijzigd zal heeft dit tot gevolg dat het Reglement en de Legger moeten worden aangepast. Daarnaast zullen wellicht bepaalde beleidsnota's worden herzien.

Toetsing

De secundaire waterkeringen die geen functie als boezemkade vervullen kunnen vanwege het ontbreken van normen niet formeel getoetst worden. Het waterschap Goeree-Overflakkee hanteert zoals eerder vermeld voor deze keringen het stand-still beginsel, wat betekent dat de huidige situatie wordt gehandhaafd.

In samenspraak met de provincie Zuid-Holland zullen normen voor de secundaire waterkeringen worden opgesteld. Zodra deze normen van kracht worden kan de beoordeling van de secundaire waterkeringen plaatsvinden.

Kunstwerken

Evenals voor de boezemkaden zal voor de kunstwerken die zich in secundaire waterkeringen bevinden een controlesysteem worden opgezet. Daarnaast zullen voor de kunstwerken sluitplannen worden opgesteld waarin de afspraken en procedure t.a.v. de sluiting van de kunstwerken wordt vastgelegd. In de sluitplannen zal ook aandacht geschonken worden aan het feit dat onder maatgevende omstandigheden conflicterende situaties kunnen ontstaan tussen de waterkeringsfunctie enerzijds en de waterbeheersingsfunctie anderzijds.

4.8 Overige dijken

De overige dijken hebben geen formele waterkeringsfunctie. Vanuit de waterkeringstaak is er voor het waterschap dan ook geen direct belang aanwezig. Het waterschap Goeree-Overflakkee stelt zich daarom op het standpunt dat het initiatief voor het maken van plannen of het in gang zetten van ontwikkelingen met betrekking tot de overige dijken in principe niet bij het waterschap ligt. Het waterschap wil echter wel haar medewerking verlenen, hetzij in

haar rol als waterschap, hetzij in haar rol als eigenaar, indien andere partijen dergelijke initiatieven ontplooiën.

Deze coöperatieve rol van het waterschap zal een actieve rol worden indien uit de inundatiestudie blijkt dat het wenselijk is bepaalde overige dijken een formele status als waterkering te geven. In samenspraak met de provincie Zuid-Holland zal het waterschap Goeree-Overflakkee de hiertoe benodigde stappen doorlopen.

Mochten bepaalde overige keringen naar aanleiding van het bovenstaande proces inderdaad een formele status als waterkering krijgen en als zodanig worden vastgelegd in het Reglement en de Legger, dan zullen ze ook als zodanig worden behandeld. Dit betekent dat vanaf dat moment het beleid van toepassing is zoals dit in de voorgaande paragrafen voor de boezemkaden en / of secundaire waterkeringen is beschreven.

5 Slot

Het waterschap Goeree-Overflakkee is bij Reglement belast met de zorg voor de veiligheid tegen overstromingen van Goeree-Overflakkee en beheert daartoe de waterkeringen. Het algemene uitgangspunt hierbij is dat een waterkering veilig dient te zijn en veilig dient te blijven.

Als aanvulling op het Beheersplan voor de waterkeringen is in deze nota voor regionale waterkeringen en overige dijken van een aantal beleidsaspecten een nadere uitwerking gegeven. Het Beheersplan Waterkeringen en deze nota kunnen derhalve niet los van elkaar worden gezien, maar moeten als een geheel beschouwd worden.

Referenties

CWB21 (2000); *Waterbeleid voor de 21^e eeuw*; Commissie Waterbeheer 21^e eeuw
Fugro (1998) ; *Richtlijn ter bepaling van het veiligheidsniveau van boezemkaden*, opdrachtnr. M-0293. In opdracht van de provincie Zuid-Holland.
MinV&W (1998); *Vierde Nota Waterhuishouding*; Ministerie van Verkeer en Waterstaat
MinV&W (2000); *Kabinetsstandpunt: Anders omgaan met water, waterbeleid in de 21^e eeuw*; Ministerie van Verkeer en Waterstaat
MinVROM (2001); *Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening*; Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
ProvZH (1994); *Reglement voor het waterschap Goeree-Overflakkee*; Provincie Zuid-Holland
ProvZH (1997); *Verordening op de primaire waterkering van de provincies Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland*; Provincie Noord-Holland, provincie Utrecht, provincie Zuid-Holland.
ProvZH (2001); *Nota Planbeoordeling 2001; concept 26 juni 2001*, Provincie Zuid-Holland
TAW (2000); *van Overschrijdingskans naar Overstromingskans, adviesrapport & achtergrondrapport*, Technische Adviescommissie voor de waterkeringen
WsGO (1998a); *Keur voor Goeree-Overflakkee*; Waterschap Goeree-Overflakkee
WsGO (1998b); *Legger van secundaire waterkeringen*; Waterschap Goeree-Overflakkee
WsGO (1998c); *Legger van boezemkaden*; Waterschap Goeree-Overflakkee
WsGO (2000); *Nota bouwbeleid waterkeringen*; Waterschap Goeree-Overflakkee
WsGO (2002a); *Beheersplan Waterkeringen 2002-2007, Statisch Deel & Dynamisch Deel*; Waterschap Goeree-Overflakkee
WsGO (2002b); *Nota Waterkeringen en ruimtelijke ordening*; Waterschap Goeree-Overflakkee

Bijlage A Overzichtskaart van de regionale waterkeringen en overige dijken